

Monumentnummer*: 518047

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Status **rijksmonument**
Inschrijving register* **03 oktober 2001**
Kadaster deel/nr **82796/83**

*Woonplaats** **Zaandam** *Gemeente** **Zaanstad** *Provincie** **Noord-Holland**

Locatiennaam **Zaandam** *Locatieomschrijving* **Aan het Hollandse Pad**

*Kadastrale gemeente** **Zaandam** *Sectie** **H** *Kadastraal object** **Zaandam** *Appartement aanduiding* **6858** *Grondperceel* **6858**

Omschrijving**

Inleiding

BESCHUITFABRIEK uit 1927, deel uitmakend van het fabriekscomplex "Verkade" en gesitueerd op het bedrijfsterrein tussen Westzijde en Vaart. De beschuitfabriek is gebouwd naar ontwerp van P. Molenaar in een aan de Amsterdamse School verwante zakelijk-expressionistische bouwtrant. De langgerekte vorm van het bouwterrein en de fabriek - ingeklemd tussen Hollandse Pad en de Reigerstraat vloeit voort uit en herinnert aan de typisch Zaanse haaks op de rivier gerichte padenstructuur waarvan het Ossep pad deel uitmaakte. De beschuitfabriek strekt zich uit in westelijke richting achter de bebouwing aan de Westzijde. De oostelijke kopgevel ligt aan het zogenaamde Ruyterplein, langs de noordgevel loopt de Jan Rotstraat, de zuidgevel grenst aan de achterzijde van de bebouwing aan de Reigerstraat en de westgevel grenst aan een open terrein. In 1936 werd op de bovenverdieping het hoofdkantoor ondergebracht.

Omschrijving

Beschuitfabriek op rechthoekig grondplan, grotendeels bestaande uit twee bouwlagen onder plat dak, aan de oostkant deels met sheddak. Het gebouw heeft aan de noordzijde een representatieve middenpartij ten behoeve van het trappenhuis. Deze middenpartij heeft drie bouwlagen. Een enkele bouwlaag onder sheddak kent het gebouw aan de achterzijde (zuidkant) aan weerszijden van een

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

tweelaags middenpartij (kantoor onder flauwhellend zadeldak). Het gebouw is uitgevoerd met plastisch vormgegeven bakstenen gevels, betonnen detaillering, en reeksen brede rechthoekige stalen meerruits vensters. Het metselwerk is uitgevoerd in drie kleuren baksteen: hoofdzakelijk gele baksteen in staand verband, met rode baksteen in kruisverband de licht teruggemetselde plint en paars in de borstwering. Het platvolle voegwerk is aangepast aan deze kleuren. Het metselwerk van de vlakke gevels is deels versierd met in- en uitspringende banden. Doorgaande betonnen lijsten direct boven de vensters markeren de vloeren, de bovenste lijst heeft betonnen vergaarbakken. Onderlangs de vensters is een doorgaande waterlijst van hardgebakken tegels. De gevel is afgesloten met een getande betonnen deklijst, die op meerdere plaatsen (hoekaccenten) wordt doorbroken door uitgemetselde, hoog opgaande schoorstenen met betonnen dekstukken.

Aan de oostgevel bevindt zich een betonnen laadplatform onder dito luifel met draadglas. Links hiervan een kleine halfronde uitbouw (toilettruimten) met afgeronde betonnen daklijst. Aan de rechterkant van de gevel een voorsprong met afgeronde hoeken, met in de linker binnenhoek de aanzet van een smalle rechthoekige, hoge schoorsteen. Genoemd platform is voorzien van een halfronde ijzeren stootrand, die zich voortzet tot om de afgeronde rechterhoek.

De lange noordgevel heeft in beide bouwlagen een lange reeks vensters als voornoemd. In het midden bevindt zich de eerder genoemde ingangspartij, plastisch vormgegeven door uitgemetselde hoekverzwaringen, en een ruim overstekend betonnen dak en een dito luifel boven een dubbel portiek. Aan de linkerkant gaat de hoekverzwaring over in een schoorsteen met vlaggestok. De luifel rust aan weerszijden op een kraagsteen en in het midden op een muurdam met gebogen dagkanten, en met aan de voorzijde een zware kraagsteen met ingebeiteld jaartal 1927, en daaronder een bronzen halfzuil met lantaarn, en met de voorstelling van een ruiter en - aan de voet - van twee ineengeslagen handen tussen de jaartallen 1886 en 1936. Aan weerszijden leidt een hardstenen stoep van vier treden naar een dubbele, stalen deur. Deze dubbele deur heeft gebogen zijvlakken en in het midden een smalle lichtspleet. Boven de luifel zijn drie stalen zesruits bovenlichten. Boven de vensterreeks van de verdieping staat de naam VERKADE. Direct onder het dakoverstek een reeks van vier liggende stalen zesruits vensters. De uitstekende bovenverdieping heeft rechts een kleine halfronde uitbouw.

De rechter hoek van de noordgevel wordt geaccentueerd door een hoge schoorsteen. Tegen de westgevel bevindt zich hier een kleine éénlaags uitbouw. Het interieur van het trappenhuis is geheel uit de bouwtijd en bevat een gescheiden opgang.

Waardering

Beschuifabriek van algemeen belang wegens cultuur- en architectuurhistorische waarde als goed ontworpen en gaaf bewaard voorbeeld van fabrieksarchitectuur uit het Interbellum, in zakelijk-expressionistische trant. De beschuifabriek heeft ensemblewaarde als historisch-functioneel onderdeel van het fabriekscomplex "Verkade".

Hoofdcategorie

Subcategorie

Functie

Boerderijen, molens en bedrijven

Industrie

Levensmiddelenfabriek

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument